

Sygn. akt III AUa 246/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Romana Mrotek
Sędziowie:	SA Jolanta Hawryszko (spr.) Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 grudnia 2019 r. w S.

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 26 kwietnia 2019 r., sygn. akt VI U 2067/18

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.
2. zasądza od ubezpieczonego W. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 420 (czterysta dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Urszula Iwanowska	Romana Mrotek	SSA Jolanta Hawryszko
-------------------	---------------	-----------------------

Sygn. akt III AUa 246/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 13 sierpnia 2018 r. podwyższył stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek W. K., prowadzącego działalność pod nazwą (...), w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. o 50%, bowiem za 2017 r. płatnik wskazał kod (...), w związku z czym stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe powinna wynosić 2,80%, zaś w

deklaracjach rozliczeniowych ZUS (...) wykazano wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe jako 1,67%. Nastąpiło zniżenie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, a płatnik - mimo wezwania - nie dokonał korekty dokumentów rozliczeniowych, wobec czego po podwyższeniu o 50% stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe wynosi 4,20%.

W. K. w odwołaniu zaskarżył decyzję w całości i wniósł o jej zmianę przez stwierdzenie braku podstaw do podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50% w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. Podniósł, że do czerwca 2018 r. organ rentowy nie doręczył mu żadnej decyzji określającej wysokość składki za okres objęty zaskarżoną decyzją, a po otrzymaniu pisma z 8 czerwca 2018 r., mimo dołożenia należytej staranności, nie mógł skorygować dokumentów rozliczeniowych za kwiecień 2018 r., ponieważ program Płatnik miał ustaloną stawkę wypadkową za kwiecień 2018 w wysokości 1,67%, z kolei za maj 2018 r. już prawidłowo ustaloną stawkę w wysokości 2,8%, przy czym ręczne próby korygowania deklaracji były w programie blokowane. Dopiero po aktualizacji danych 19 lipca 2018 r. program przyjął wartość stopy procentowej 2,8%. Zdaniem odwołującego, wartość stopy procentowej składki nie stanowi danych w rozumieniu art. 34 ust. 1 w zw. z art. 31 ustawy wypadkowej, w związku z czym tego typu wadliwe oznaczenie nie może spowodować uznania zawinionego zniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację. Dodatkowo wskazał, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla skarżącego została przypisana w Systemie Informatycznym ZUS 5 czerwca 2018 r. na cały okres składkowy od kwietnia 2018 r. do marca 2019 r. i była widoczna w systemie od 15 czerwca 2018 r. Kwota deklaracji (...) za kwiecień została złożona przez płatnika składek dopiero 19 lipca 2018 r., gdzie wcześniej skarżący złożył dokumenty za maj (14 czerwca 2018 r.) i czerwiec (5 lipiec 2018 r.) z prawidłową stopą procentową składki w wysokości 2,80%, która była ona widoczna w aplikacji Płatnik.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 kwietnia 2019 r. w punkcie I zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, iż stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek W. K. (...) w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. nie podwyższa o 50%, w punkcie II zasądził od organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że W. K. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...). W 2017 r. zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego więcej niż 10 ubezpieczonych. W dokumencie (...) za 2017 r. wskazał kod (...). W dokumencie rozliczeniowym ZUS (...) za kwiecień 2018 r. wskazał stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,67%.

Organ rentowy pismem z 8 czerwca 2018 r. wskazał, że w dokumentach rozliczeniowych za kwiecień 2018 r. wskazano zaniżoną stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,67%. Jednocześnie poinformowano płatnika, że wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w okresie od 1 kwietnia 2018 do 31 marca 2019 powinna wynosić 2,80%, w związku z czym wezwano go do sporządzenia korekt dokumentów rozliczeniowych za kwiecień 2018 r. w terminie 14 dni. Płatnik odebrał pismo 11 czerwca 2018 r. W lipcu 2018 organ rentowy poinformował płatnika o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie zniżenia wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. Stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika w okresie od kwietnia 2018 r. do marca 2019 r. była widoczna w Systemie Informatycznym ZUS od 15 czerwca 2018 r. Rozliczaniem z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w imieniu W. K. zajmuje się biuro rachunkowe, z którym płatnik podpisał umowę. W dniu 19 lipca 2018 r. została sporządzona oraz przesłana drogą elektroniczną stosowana korekta dokumentów za kwiecień 2018 r. Przed tym dniem nie było fizycznej możliwości skorygowania stopy procentowej dotyczącej kwietnia 2018 r., ponieważ program Płatnik nie pozwalał na wprowadzenie korekty. Osoby zajmujące się w imieniu płatnika rozliczaniem spraw z organem rentowym, kontaktowały się w czerwcu 2018 r., po odebraniu pisma ZUS z 8 czerwca 2018, z pomocą techniczną obsługującą program Płatnik w celu wprowadzenia ww. korekty. Początkowo nie było to możliwe, ponieważ program Płatnik miał ustaloną stawkę wypadkową za kwiecień 2018 rok w wysokości 1,67%, natomiast za maj 2018 r. stawkę w wysokości 2,8%. Ręczne poprawianie wysokości stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe nie pozwalało na wysłanie dokumentów. Każdorazowo przy próbach

skorygowania deklaracji wyskakiwał komunikat - błąd krytyczny. Dopiero 19 lipca 2018 r., po kolejnej aktualizacji danych, program Płatnik pozwolił na wprowadzenie ww. korekty.

Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie i jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał art. 28 ust. 2, art. 33 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 34 ust. 3 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (dalej: ustawa wypadkowa). Sąd I instancji uznał, iż brak złożenia przez płatnika korekty za kwiecień 2018 r., dotyczącej składki na ubezpieczenie wypadkowe, w terminie 14 dni od odebrania wezwania skutkuje wymierzeniem obligatoryjnej sankcji. Jednak nie można uznać, że podanie nieprawidłowych danych organowi rentowemu winno każdorazowo skutkować zastosowaniem sankcji z art. 34 ustawy wypadkowej, gdyż przepis ten znajduje zastosowanie tylko wówczas, gdy nieprawidłowe ustalenie jest konsekwencją zawinionych zachowań płatnika lub osób za które ponosi odpowiedzialność. W ocenie Sądu Okręgowego, w sprawie płatnik nie przekazał świadomie i celowo do organu rentowego nieprawdziwych danych dla ustalenia wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, gdyż prawidłowo ustalił liczbę osób ubezpieczonych oraz właściwie wskazał rodzaj przeważającej działalności gospodarczej (...). Tym samym, dane podane do organu rentowego przez W. K. były prawdziwe, a jedynie stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe została wskazana nieprawidłowo, przy czym – co istotne – płatnik po zorientowaniu się, że podał wadliwą stawkę tj. w czerwcu 2018 roku podjął działania mające na celu złożenie korekty, zaś konstrukcja systemu Płatnik umożliwiła mu to dopiero 19 lipca 2018 r.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 34 ust. 2 w związku z art. 28 ust. 1 ustawy wypadkowej, przez niezastosowanie i przyjęcie, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe u płatnika składek nie ulega podwyższeniu o 50% w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r., a także obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c przez wyprowadzenie z materiału dowodowego, tj. zeznań świadka M. C. oraz płatnika składek wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym, że brak złożenia przez płatnika składek - w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania organu rentowego - korekty deklaracji stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, był niemożliwy z przyczyn technicznych, z uwagi na nieprawidłowe działanie programu Płatnik przez cały ten okres – przy braku innych dowodów na te okoliczność i przy istnieniu dowodów przeciwnych. Organ wniósł o zmianę wyroku przez oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest zasadna.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, jakkolwiek Sąd I instancji co do istoty sprawy poczynił trafne ustalenia, to wysnuł z nich błędne wnioski i dokonał błędnej oceny prawnej, w szczególności przyjmując sprzeczne z okolicznościami sprawy ustalenie, że konstrukcja systemu Płatnik umożliwiła złożenie korekty za kwiecień 2018 r., dotyczącej składki na ubezpieczenie wypadkowe, dopiero w dacie 19 lipca 2018 r. Niezależnie od tego uchybienia procesowego, wymaga też podkreślenia, że pomimo powołania przez Sąd I instancji prawidłowej podstawy prawnej rozstrzygnięcia, całość rozważań Sądu oparta została na nieaktualnym stanie prawnym, który mógł mieć zastosowanie jedynie w odniesieniu do decyzji organu rentowego wydanych przed 1 kwietnia 2017 r., gdy tymczasem sporna decyzja została nosi datę 13 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że na podstawie art. 14 pkt 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców (Dz.U.2016.2255), z dniem 1 kwietnia 2017 r. znowelizowano treść art. 34 ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych - dalej: ustawa wypadkowa Aktualnie ustęp 2. powyższego przepisu brzmi następująco: Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej zgodnie z przepisami ustawy płatnikom składek, o których mowa w art. 28 ust. 1 i art. 33 ust. 1 i 2, którzy w danym roku składkowym wykazywali w dokumentach rozliczeniowych zaniżoną stopę procentową i nie złożyli dokumentów rozliczeniowych korygujących w terminie 14 dni od otrzymania wezwania Zakładu. Przedmiotowa nowelizacja wprowadziła instytucję powiadomienia płatnika o nieprawidłowej stopie procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, gwarantując jednocześnie płatnikowi okres 14 dni na złożenie korekty (termin liczony od dnia otrzymania wezwania właściwej jednostki organu rentowego). Nałożenie zaś

sankcji w postaci ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej, ustalonej zgodnie z przepisami ustawy, następuje automatycznie w sytuacji, gdy płatnik wykazał zaniżoną stopę procentową i nie złożył dokumentów korygujących w określonym ustawą terminie. Co do bezwarunkowości sankcji przepisy nie budzą żadnych wątpliwości. Sankcja w postaci podwyższonej stopy procentowej jest bezwzględna i przepis nie dopuszcza oceny stopnia zawinienia płatnika przy uchybieniu 14-dniowemu terminowi do złożenia rozliczenia korygującego. Przepis w zamyśle ustawodawcy, ma na celu dyscyplinowanie płatników w zakresie rozliczania składek na ubezpieczenia społeczne pracowników zatrudnionych w warunkach podwyższonego zagrożenia.

Nieaktualny jest więc pogląd Sądu Okręgowego, że świadomość, czy celowość działania płatnika w przekazaniu nieprawdziwych danych, dla ustalenia wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, nie jest warunkiem podwyższenia stopy procentowej za podanie nieprawdziwych danych. Należy przy tym zauważyć, że orzecznictwo, na które powołał się Sąd Okręgowy zostało wydane na kanwie art. 34 ustawy wypadkowej w nieaktualnym brzmieniu, a tym samym nie znajduje zastosowania w sprawie. Z treści znowelizowanego przepisu wprost wynika, że dla zastosowania sankcji w postaci podwyższenia składki, niezbędne pozostaje po pierwsze, ustalenie, że zaniżono stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe, po drugie wezwanie płatnika przez organ rentowy do złożenia korekty informacji, o której mowa w art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej i po trzecie ustalenie, że płatnik nie złożył stosownej korekty w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

W okolicznościach sprawy, wynikających z trafnych ustaleń Sądu Okręgowego, bezspornie płatnik błędnie ustalił wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,67%. W dniu 15 kwietnia 2018 r. przekazał do ZUS dokument ZUS (...) za kwiecień 2018 r., w którym wykazał zaniżoną stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe, zatem organ rentowy, pismem z 8 czerwca 2018 r. na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy wypadkowej wezwał płatnika do złożenia stosownych korekt. Pomimo otrzymania wezwania w dniu 11 czerwca 2018, płatnik nie złożył dokumentów rozliczeniowych korygujących w przepisowym terminie 14 dni od otrzymania zobowiązania, co obligowało organ rentowy do ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 150% za cały rok składkowy. Prawidłowa wartość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe winna wynosić 2,8%, więc organ prawidłowo ustalił w drodze decyzji stopę procentową za rok podatkowy od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. w wysokości 150% ww. stopy procentowej, tj. 4, 2%.

W nawiązaniu do zarzutów apelacji, pozostaje jeszcze do oceny kwestia niesprawności działania systemu informatycznego Płatnik. W takiej sytuacji, gdyby w istocie zaistniała, należałoby się pokusić o dalej idące rozważania, mianowicie czy płatnik musi ponosić tak dotkliwe sankcje w sytuacji zaistnienia okoliczności, na którą nie ma wpływu, a wykreowanej aktywności organu. Niemniej rozważania w tym zakresie są niecelowe, ponieważ płatnik nie udowodnił, że złożenie korekty było spowodowane awarią systemu Płatnik. Twierdzenia płatnika co do tej kwestii są gołosłowne i nie zostały poparte żadnymi wiarygodnymi dowodami, zaś organ złożył miarodajną informację odnośnie dat awaryjności systemu w spornym okresie, oraz wskazał, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika w okresie od kwietnia 2018 do marca 2019 była widoczna w Systemie Informatycznym ZUS od 15 czerwca 2018 r., czego odwołujący nie kwestionował. Płatnik nie wyjaśnił, dlaczego – mimo, że odebrał pismo wzywające do korekty 11 czerwca, a w lipcu 2018 organ poinformował płatnika o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie zaniżenia wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe - złożył korektę z prawidłową stopą procentową składki w wysokości 2,80% za kwiecień dopiero 19 lipca 2018 r., skoro wcześniej złożył dokumenty za maj w dniu 14 czerwca i za czerwiec w dniu 5 lipca. Absolutnie nie przekonuje Sądu gołosłowne wyjaśnienie, że korekta za kwiecień była możliwa w systemie dopiero w lipcu, skoro wyższa stopa procentowa składki w okresie od kwietnia 2018 do marca 2019 była widoczna w systemie od 15 czerwca 2018 r. i płatnik dokonał płatności z maj i czerwiec.

Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekając co do istoty sprawy oddalił odwołanie płatnika. O kosztach postępowania przed sądem I i II instancji orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wynikającą z art. 98 §1 i 3 k.p.c., przy czym na koszty strony wygrywającej postępowanie złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika, ustalone na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia z 22 września

2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 poz. 1804 ze zm.), zaś na koszty postępowania drugoinstancyjnego na podstawie § 9 ust 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia.

Urszula Iwanowska	Romana Mrotek	SSA Jolanta Hawryszko
-------------------	---------------	-----------------------